

PÕHJAVEEKOMISJONI ISTUNGI PROTOKOLL

Tallinn, 22. november 2021, nr 195

Algus kell 14.00, lõpp kell 17.00

Juhatas: Kersti Türk

Protokollis: Andres Marandi

Võtsid osa põhjaveekomisjoni (edaspidi *PVK*) liikmed: Andres Marandi, Marge Uppin, Siim Välkmann, Kersti Türk, Madis Metsur, Toomas Padjus, Argo Jõelett

Kutsutud: Irina Grigorjeva (OÜ Maves).

Päevakord:

PVK istungi päevakorras olid järgmised teemad

1. Järvakandi klaasitehase põhjaveevarude aruande (OÜ Maves uuringuaruanne „O-I Estonia AS põhjaveevarude ümberhindamine“) kinnitamine.

Kersti Türk andis ülevaate PVK-le laekunud dokumentidest ning O-I Estonia AS (edaspidi *klaasitehas*) varude ümberhindamise protsessist. Seejärel tutvustas Irina Grigorjeva põhjaveevarude hindamisel tehtud varasemaid uuringuid, uuringute tulemusi ja põhjaveevarude ümberhindamise uuringuaruannet.

Varasemalt on Järvakandi alevis hinnatud põhjaveevaru 1996. a, siis arvutati klaasitehasele 1200 m³/d. Põhjaveevaru ümberhindamise uueks veekasutuse perioodiks kuni 2046. aasta lõpuni tingis klaasitehase tootmisvee vajadus 1000 m³/ööp. Lisaks on ümberhindamisel arvestatud ka Järvakandi alevi ühisveevarustuse veevajadusega kuni 300 m³/ööp. Käesoleval ajal tarbitakse Järvakandi alevi ühisveevarustuses kuni 150 m³/ööp Siluri-Ordoviitsiumi veekompleksi põhjavett.

Järvakandi klaasitehasel on kolm puurkaevu, millest kaks on pidevas kasutuses ning kolmas on reservis. Peamiselt töötab puurkaev nr 15203. Puurkaev nr 3801 on reservis ning puurkaevust nr 53924 võetakse vett liivapesuks. Kõigi kaevudega on klaasitehasel lubatud võtta vette 962 m³/d, kuid viimaste aastate keskmine veevõtt on olnud natuke all 400 m³/d.

Järvakandi alevi ühisveevarustuses on kasutuses kaks puurkaevu, kust on lubatud võtta 155 m³/d, kuid tegelik veevõtt on ~110 m³/d.

Ajalooliselt vee erikasutusloa alusel on tarbinud põhjavett ka Järvakandi Soojus OÜ), kuid viimasel aastakümnel Keskkonnaagentuuri andmebaasis sellist veekäitlejat nimekirjas ei ole. Tõenäoliselt Järvakandi Soojus OÜ on liitunud ühisveevärgiga või veevõtt puurkaevust katastri nr 15027 jääb alla 10 m³/ööp. Seega veevõtu kohta andmeid ei ole teada ning sellega hüdrogeoloogilistel arvutustel ja modelleerimisel ei arvestatud.

Tehtud uuringu raames vaadati üle kõik puurkaevud ning sanitaarkaitsealad, kontrolliti staatilisi veetasemeid ning koostati hüdrogeoloogiline mudel.

Sanitaarkaitsealad on korralikult hooldatud, kuid ei vasta veeseaduse nõuetele, kuna neil on eraldatud 50 m sanitaarkaitsealad – ka tehnoloogilise vee kaevudele. Probleemi ei ole nende puurkaevude puhul, mille sanitaarkaitseala ei ulatu naaberkinnistule ja ei põhjusta kitsendusi naaberkinnistu omanikele.

Põhjavee kvaliteet ei vasta kohati joogivee kvaliteedile – probleeme on kõrgenenud üldraua, NH₄ ja PHT kõrge sisaldusega ning põhjavesi vajab veetötlust.

Koostatud hüdrogeoloogilise mudeli abil tehtud klaasitehase põhjaveevarude ümberhindamisega anti hinnang ka Järvakandi alevi põhjaveevarudele. Uuringute tulemusena soovitatakse kinnitada Järvakandi alevile ja klaasitehasele kokku 1300 m³/d (1000 m³/ööpäevas tootmisvesi ja 300 m³/ööpäevas joogivesi) põhjaveevaru.

Arutelu:

Materjalid olid PVK liikmetele varem saadetud. PVK liikmetel ei olnud olulisi soovitusi ja Kersti Türk saatis kommentaarid OÜ-le Maves kirjalikult. Arutelu toimus Siluri- Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogumi nr 11, millest põhjavett võetakse, üldise ja keemilise seisundi üle. Kogumi keemiline seisund on 2020. a hinnatud halvaks. Põhjaveekogumis on riiklikus keemilises seires kokku vaid neli seirekaevu, mistõttu on iga seirekaevu mõjuulatus statistiliselt oluline põhjaveekogumi seisundile. Arutati ka, mis võib põhjustada Järvakandi piirkonnas põhjaveekogumis nr 11 kõrgeks NH₄ ja PHT sisaldusi ja kuivõrd suurt osa mängib siin puurkaevude konstruktsioon. Põhjaveekogumis nr 11 esineb Järvakandi seirekaevus (katastri numbriga 15027) joogivee piirsisaldusest kõrgem PHT sisaldus, mille põhjuste väljaselgitamine vajab edaspidi täpsemat uurimist. Suuremad looduslikud raua ja ammoniumi kontsentratsioonid põhjaveekogumis nr 11 on tõenäoliselt kujunenud veekihis levivate redutseerivate tingimuste ning soovete infiltreerumise tõttu. Järvakandi alevi ümbruses on palju soid ja liigniiske mineraalmaad, mille veerežiim sõltub maaparandussüsteemidest. Põhjavee kvaliteedi säilimisel on oluline ka maaparandussüsteemide korrashoid.

Samuti toimus arutelu põhjaveemudeli ülesehituse üle. Kuigi mingeid vigu mudelis ei leitud, siis arutleti viiside üle, kuidas sellistes geoloogilistes tingimustes saab mudeleid koostada.

Probleemiks on mahajäetud puurkaevud ja seirekaevud. Aruandes on antud soovitus kohalikul omavalitsusel koostöös asula veevärgiga korraldada puurkaevude inventuur Järvakandi alevis ja nõuetekohaselt likvideerida kõik kasutuseta ja tehniliselt mittekorras puurkaevud (sh mahajäetud ühisveevarustuse Nõlva tänava puurkaevupumpla hoone) ning teavitada sellest Keskkonnaagentuuri.

Otsus:

Põhjaveekomisjon otsustas OÜ Maves uuringuaruande „O-I Estonia AS põhjaveevarude ümberhindamine“ kinnitada ning teha ettepaneku kehtestada põhjaveevarud aruandes toodud mahus.

Järvakandi alevile ja klaasitehasele kokku Siluri veekihist 1300 m³/d, sealhulgas O-I Estonia AS veehaardele kategoorias 1000 m³/ööpäevas tootmisvesi ja Järvakandi alevi veehaardele P kategoorias 300 m³/ööpäevas joogivesi.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kersti Türk
Juhataja

Andres Marandi
Protokollija